

Sarajevo: ČETNIČKI ZLOČIN 1941. NAD DRINSKIM MUČENICAMA

Tekst i slike: DAMIR BOROVIČAK

ČETNIČKI ZLOČIN 1941. NAD DRINSKIM MUČENICAMA

U Olimpijskoj dvorani Zetra u Sarajevu, u subotu 24. rujna održano je svečano misno slavlje koje je pred oko 15 tisuća vjernika predvodio izaslanik pape Benedikta XVI., prefekt Kongregacije za proglašenje svetih kardinal Angelo Amato u koncelebraciji velikog broja kardinala, nadbiskupa i biskupa uz tristotinjak svećenika iz cijele Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovenije i drugih susjednih zemalja.

U koncenebraciji misnog slavlja sudjelovali su slijedeći nadbiskupi i biskupi: Vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini nadbiskup Alessandro D'Errico, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Mario Roberto Cassari i apostolski nuncij u Kuvajtu, Bahrainu, Katru, Arapskim Emiratom i Jemenu te apostolski delegat na Arapskom poluotoku nadbiskup Petar Rajič; zatim svi biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine: mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki i predsjednik Biskupske konferencije BiH, mons. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, mons. Tomo Vukšić, vojni ordinarij u BiH, mons. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski, i mons. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki; potom biskupi Hrvatske biskupske konferencije mons. Marin Srakić, nadbiskup đakovačko-osječki i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski, i mons. Ante Jurić, nadbiskup splitsko-makarski u miru, mons. Ivan Devčić,

nadbiskup riječki, mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski, mons. Slobodan Štambuk, biskup hvarsko-bračko-viški, mons. Antun Škvorčević, biskup požeški, mons. Ante Ivas, biskup šibenski, mons. Ivan Milovan, biskup porečko-pulski, mons. Valter Župan, biskup krčki, mons. Juraj Jezerinac, vojni biskup u RH, mons. Vlado Košić, biskup sisački, mons. Nikola Kekić, biskup križevački, mons. Vjekoslav Huzjak, biskup bjelovarsko-križevački, mons. Mate Uzinić, biskup dubrovački, mons. Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački, i mons. Đuro Hranić, pomoćni biskup đakovačko-osječki. Iz Crne Gore na slavlje beatifikacije sudjelovali su nadbiskup barski Zef Gashij i mons. Ilija Janjić, biskup kotorski, a iz Makedonije mons. Kiro Stojanov, biskup skopski i apostolski egzarch, iz Slovenije mons. Andrej Glavan, biskup iz Novog Mesta, i mons. Stanislav Lipovšek, biskup celjski. Iz Mađarske pečuški biskup mons. György Udvardy, a iz Albanije nadbiskup skadarski mons. Angelo Massafra.

U pozdravnoj riječi kardinal Puljić je osim predvoditelja slavlja i koncelebranta pozdravio sestre svih redova i karizmi, posebno je pozdravio članice Družbe Kćeri Božje okupljene s tri kontinenta na čelu s vrhovnom poglavaricom s. Lucynom Mroczek iz Rima i provincijalnom glavaricom iz Zagreba s. Elvirom Tadić. Uslijedio je obred proglašenja blaženih Drinskih mučenica, koje su ujedno prve blaženice Družbe sestara Kćeri Božje ljubavi: s. Jule Ivanišević, Hrvatica, s. Berchmane Leidenix, Austrijanka, s. Krizine Bojanc i s. Antonije Fabjan, Slovenke i s. Bernadete Banja, Mađarica. Iako su bile raznih nacionalnosti, to za njih nije bila prepreka te su se sestre u svom poslanju izuzetno dobro razumjele i u svojoj mucii ostale složne i povezane.

Ovo je veliki dar milosti Vrhbosanskoj nadbiskupiji i Družbi sestara Kćeri Božje ljubavi kojoj su pripadale, kao i njihovim nad/biskupijama i rodnim župama gdje su krštenjem urasle u mistično tijelo Kristovo, rekao je kardinal Puljić. U nastavku slavlja papin izaslanik kardinal Amato pročitao je dekret o proglašenju blaženim. Nakon svečanog proglašenja, otkrivena je slika novih blaženica koju je izradio akademski slikar Ante Mamuša.

Tragedija njihovog ubojstva dogodila se za vrijeme nasilnog civilnog rata 1941-1945. godine, rekao je kardinal, te podsjetio kako ubojice nisu vodili računa o njihovom redovničkom posvećenju, niti o njihovoj ustrajnosti u ljubavi i predanju bližnjima. Četnici su u navali protukatoličke mržnje počinili bezbrojne pokolje nad Hrvatima katolicima i muslimanima te je Drina u svojim mutnim vodama odnijela mnoge tajne sa sobom. Međutim ova je tajna ostala, zahvaljujući svjedocima iz obitelji Stojana i Jelene Baković. Budući sestre nisu željele biti obeščašćene, što je uvijek bio četnički način ratovanja protiv bespomoćnog pučanstva, one su pokušale pobjeći da bi obranile dostojanstvo svoga posvećenja.

Na koncelebriranoj misi nazočio je i jedini živič svjedok tog događaja četničkog zločinačkog pokolja, don Anto Baković, koji je svojim pisanjem i objavom knjige *Drinske mučenice* i *Dječak s Drine* u mnogome doprinio da se taj zločin ne zaboravi. Knjiga *Drinske mučenice* prevedena je na sedam svjetskih jezika i papa Ivan Pavao II. pročitao je knjigu još i prije prijedloga za beatifikaciju. Pet stradalih sestara, Drinskih mučenica, dobile su to ime neposredno poslije stradanja od majke Jelene Baković u prigodnim obiteljskim molitvama.

Nakon završetka mise prisutne je blagoslovio predvoditelj slavlja kardinal Angelo Amato. Misno slavlje u dvorani Zetra pratio je zbor sastavljen od 1200 pjevača. Hodočasnici koji su stigli u bezbrojnim autobusima sa svih strana, kasnije su preplavili Sarajevo. Događaj je znatno odjeknuo u medijima, te je četnički zločin od prije 70 godina dobio zasluženu satisfakciju, jer krv kršćana rađa i očvrsne vjeru i zanos novih naraštaja.

Vijesti IKA - 24.09.2011

Zamolba kardinala Vinka Puljića za početak čina beatifikacije:

Uzoriti gospodine kardinale, kao nadbiskup vrhbosanski, molim Vas da po ovlaštenju Svetog Oca Benedikta XVI. ubrojite među blažene pet sestara iz Družbe Kćeri Božje ljubavi u narodu poznate kao Drinske mučenice: s. Julu Ivanišević, s. Berchmanu Leidenix, s. Krizinu Bojanc, s. Antoniju Fabjan i s. Bernadetu Banja.

Sestra Marija Jula Ivanišević, krsnog imena Kata, rođena je 25. studenoga 1893. godine u Godinjaku, u župi Staro Petrovo Selo kod Nove Gradiške u Republici Hrvatskoj. Već se od djetinjstva zamjećivala njezina izrazita pobožnost, dobrota i poslušnost. Voljela je čitati životopise svetaca u želji da ih nasljeđuje. U dvadesetprvoj godini ulazi u Družbu Kćeri Božje ljubavi u Sarajevu, zatim odlazi na dvogodišnju početnu formaciju u Beč, tadašnje mjesto odgoja i uprave. Godine 1916. polaže privremene zavjete, a 1923. godine doživotne. U više joj je navrata povjerena služba poglavarice, a od 1932. do 1941. godine mudro i s ljubavlju vodi zajednicu sestara na Palama. Bila je svima prava sestra i prava majka. Koliko je voljela svoje sestre, dokazala je na dan njihova zarobljeništva, 11. prosinca 1941. godine. Kada je na povratku kući shvatila što se događa i da su sestre u životnoj opasnosti, dragovoljno im se i bez oklijevanja pridružila te krenula s njima na križni put i u mučeništvo, iako se mogla spasiti. Podnijela je mučeništvo s 48 godina.

Sestra Marija Berchmana Leidenix, krsnog imena Karolina Anna, rođena je 28. studenoga 1865. godine u Enzersdorfu, nedaleko od Beča u Austriji. U djetinjstvu je rano ostala bez oca te je daljnji odgoj i obrazovanje primila u zavodima Družbe Kćeri Božje ljubavi u Beču. Za vrijeme školovanja osjetila je duhovni poziv te je postala članicom te Družbe. Prve zavjete položila je 1883. godine, a doživotne 1892. godine. Nakon prvih zavjeta poslana je kao učiteljica i misionarka u Bosnu, gdje ostaje do svoje mučeničke smrti. Tom je narodu služila s ljubavlju pedeset osam godina: podučavala je i odgajala djecu, voljela siromahe. Kao učiteljica novakinja, pet je godina odgajala mlade generacije sestara koje ju pamte po njezinoj pravednosti, plemenitosti i samodisciplini. Podnijela je mučeništvo sa 76 godina.

Sestra Marija Krizina Bojanc, krsnog imena Jožefa, rođena je 14. svibnja 1885. godine u mjestu Zbure kod Šmarjetskih Toplica u Republici Sloveniji. Kada je imala šest godina, njezin je otac otišao u Ameriku, nakon čega mu se izgubio svaki trag. Majka je uložila mnogo truda i ljubavi kako bi prehranila i odgojila svojih pet kćeri i jednoga sina, koji je rano umro. Jožefa je pomagala majci te je od djetinjstva naučila brinuti o drugima, a zaboravljati sebe i svoje potrebe. U tridesetšestoj godini ušla je u Družbu Kćeri Božje ljubavi u Sarajevu, prve zavjete položila je 1923. godine, a doživotne 1926. godine. Povjereni su joj poslovi u domaćinstvu, u praonici rublja, u vrtu te na poljoprivrednim dobrima pomoću kojih su se uzdržavale škole i zavodi Družbe. Kao osoba bila je tiha i šutljiva, no izrazito marljiva i požrtvovna. Umrula je mučeničkom smrću u 56. godini života.

Sestra Marija Antonija Fabjan, krsnog imena Jožefa, rođena je 23. siječnja 1907. godine u Malom Lipju kod Novoga Mesta u Republici Sloveniji. U ranom djetinjstvu ostaje bez oca, a u jedanaestoj godini umire joj i majka. Od tada brigu za djecu preuzima rodbina, Jožefu odgaja majčina sestra. Kao djevojka osjetila je duhovni poziv te je u dvadesettrećoj godini ušla u Družbu Kćeri Božje ljubavi u Sarajevu. U smisao redovničkoga života i predanja Bogu po zavjetima, u drugoj godini novicijata, uvodi je učiteljica novakinja s. Berchmana. Privremene zavjete polaže 1932. godine, a doživotne 1937. godine. Poziv na svetost ostvarivala je obavljajući jednostavne

poslove u praonici rublja, u vrtu te na zemljišnim posjedima u zajednicama koje su brinule o uzdržavanju odgojnih ustanova Družbe. Resile su je mnoge vrline, osobito poslušnost, plemenitost i dosljednost. Podnijela je mučeništvo kada je imala 34 godine.

Sestra Marija Bernadeta Banja, krsnog imena Terezija, rođena je 17. lipnja 1912. godine u Velikom Grđevcu kod Bjelovara u Republici Hrvatskoj, od roditelja koji su doselili iz Mađarske. Odgojena u uzornoj kršćanskoj obitelji, rano osjeća duhovni poziv te odlučuje odazvati se. Sa sedamnaest godina ulazi u Družbu Kćeri Božje ljubavi. Početni redovnički odgoj prima u Koprivnici i u Sarajevu. U drugoj godini novicijata učiteljica novakinja s. Berchmana uvodi je u ljepotu i veličinu predanja Bogu po svetim zavjetima. Privremene zavjete polaže 1932. godine, a doživotne šest godina kasnije. Nakon položenih zavjeta odlazi na Pale, gdje ostaje do svoje mučeničke smrti. Mjesto njezina rada i posvećenja bila je kuhinja. Uložila je svu sebe u službu kuharice hrabro se suočavajući s raznim teškoćama. Bila je niska rasta te se kod posla morala služiti stolčićem, no sve je podnosila strpljivo i s ljubavlju. Bog joj je u njezinoj 29. godini ponudio palmu mučeništva. Nije ju odbila, ostala je vjerna i u velikom.

U rastu u savršenoj ljubavi nadahnjivale su se na duhovnosti i karizmi koju je Bog darovao njihovoj utemeljiteljici, službenici Božjoj Franziski Lechner. Svojim su duhom upijale i djelima ostvarivale njezine duhovne preporuke koje je ona osobito istaknula: „Nijednog patnika, a da ga ne utješiš“ te „Prihvatite svaku priliku da drugima činite dobro.“

Kada je Drugi svjetski rat bio na pomolu, kao i tijekom samoga rata, prilike za „činiti dobro“ postajale su sve brojnije i raznovrsnije. To je vrlo dobro uočilo i iskusilo pet sestara kada su se ratne 1941. godine našle zajedno u samostanu na Palama, nedaleko od Sarajeva. Bile su svjesne tih novih izazova koji su njihovu Družbu, s odgojno-obrazovnom svrhom, potaknuli da se u ratnim nevoljama okrene prema čovjeku patniku, na svim razinama.

Nesebično i požrtvovno služenje ljudima raznih vjera i nacija, najvećim dijelom mještanima pravoslavicima, bila je svojevrsna škola koja ih je pripremala za konačni dar života – za mučeničku smrt. Pod mudrim vodstvom s. Jule, poglavarice te male zajednice, njihovo ekumensko i karitativno djelovanje te ostajanje na Palama, unatoč opasnostima, bilo je ljudima onoga kraja izvor ohrabrenja da zlo nema posljednju riječ te da dobro, iako moralo proći i kroz smrt, ipak u konačnici pobjeđuje. Sestre su podržavale tu nadu u narodu sve do dana svoga nasilnog odvođenja s Pala, 11. prosinca 1941. godine, nakon čega je samostan opljačkan i zapaljen. Skupina četnika zarobila je sestre, nekoliko djevojaka i prognanoga slovenskog svećenika Franca Meška te ih je po romanijskim brdima i šumama vodila prema Sjetlini i Goraždu. Najstarija 76-godišnja s. Berchmana ostavljena je na pola puta, u Sjetlini, a ostale su četiri sestre odvedene u Goražde i smještene u vojarnu, na drugi kat, uz rijeku Drinu. Iste noći, 15. prosinca, četnici su ušli u prostoriju sestara i zahtijevali od njih da ostave svoj način života i svoje zavjete. Nakon što su one to odlučno odbile, počeli su ih, pojedinačno, nagovarati, tući i prijetiti smrću. Kada su im počeli trgati odijela, u nakani da ih siluju, sestre su u obranu svoga ljudskog dostojanstva i svojih redovničkih zavjeta skočile kroz prozor, uz povike: „Isuse, spasi nas!“ Nekoliko

trenutaka kasnije, izranjene sestre bivaju izbodene i usmrćene noževima te odgurnute do Drine. Sljedeći dan tijela sestara gurnuta su motkom u Drinu koja je postala njihov tekući grob. Sestru Berchmanu su 23. prosinca odveli u šumu kod Sjetline i ubili je pod pračanskim mostom, a od njezina redovničkog odijela šivali su svoje zastave.

Glas o tim hrabrim sestrama i o njihovoj vjernosti do mučeništva proširio se nadaleko još za vrijeme rata, sve do danas pod imenom Drinske mučenice. Postupak za njihovo proglašenje blaženima otvoren je u središtu Vrhbosanske nadbiskupije u Sarajevu 4. prosinca 1999. kako ne bi pale u zaborav one koje su na tako herojski način posvjedočile za Krista i za svoje zavjete. Njihovo je mučeništvo najuvjerljivija potvrda da su svoj život gradile na Stijeni, koja je Krist, i na vrijednostima kojima su ostale vjerne, i uz cijenu života. Njihova prolivena krv govori dokle seže ljubav. Dokaz je nepobjedive snage njihove ljubavi, svakodnevno jačane obnovom triju zavjeta – čistoće, siromaštva i poslušnosti – kao izraza vjernosti Onome koji ih je prvi ljubio (usp. 1 Iv 4, 10). U subotu 14. prosinca 2002. godine u Sarajevu u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog održana je završna sjednica istražnog postupka za beatifikaciju.

U siječnju 2011. godine papa Benedikt XVI. ovlastio je Zbor za proglašenje svetih u Rimu da proglasi dekret o mučeništvu službenica Božjih Drinskih mučenica, čime je odobrio i odredio njihovo proglašenje blaženima 24. rujna 2011. godine u Sarajevu. Tim su činom ispunjeni svi uvjeti za proglašenje blaženima Drinskih mučenica, koje su prve blaženice Družbe sestara Kćeri Božje ljubavi: s. Jule Ivanišević, s. Berchmane Leidenix, s. Krizine Bojanc, s. Antonije Fabjan i s. Bernadete Banja. Ovo je veliki dar milosti Vrhbosanskoj nadbiskupiji i Družbi sestara Kćeri Božje ljubavi kojoj su pripadale, kao i njihovim nad/biskupijama i rodnim župama gdje su krštenjem urasle u mistično tijelo Kristovo.

Papin izaslanik kardinal Angelo Amato, prefekt Kongregacije za proglašenje svetih u propovijedi je rekao:

Mučeništvo pet sestara družbe Kćeri Božje Ljubavi je tragična ali slavna stranica Crkve Katoličke u plemenitom narodu Bosne i Hercegovine. Njihova pobjeda ima značenje mučenika prvih stoljeća, kada su poganski idoli zahtijevali nevine žrtve za nastavak njihovog prolaznog i nesigurnog postojanja. Već smo čuli povijest mučeništva. Od 1911. postoji na Palama blizu Sarajeva, Marijin Dom, samostan katoličkih redovnica, koji vrlo brzo postaje poznat po

njihovim djelima ljubavi prema svima, djeci i potrebitima svih jezika i vjera, katolicima, pravoslavcima, muslimanima.

Godine 1941, predstojnica zajednice je bila hrvatica s. M. Jula Ivanišević (rođena 1893.). Ostale sestre samostanske zajednice su bile Austrijanka s. M. Berchmana Leidenix (rođena 1865.), Slovenka s. M. Krizina Bojanc (rođena 1885.), druga Slovenka s. M. Antonija Fabjan (rođena 1907.) i mlada Mađarica s. M. Bernadeta Banja (rođena 1912.). I pored toga što su pripadale različitim narodnostima i tradicijama bile su udružene svojim redovničkim pozivom u ljubavi prema siromašnima i potrebnima, živeći kao žive slike Krista Otkupitelja, svog Gospodina i Učitelja.

Tragedija njihovog ubojstva se dogodila za vrijeme nasilnog civilnog rata 1941-1945. godine. Ubojice nisu vodili računa o njihovom redovničkom posvećenju, niti o njihovoj ustrajnosti u ljubavi i predanju bližnjima. Oslijepljeni protukatoličkom mržnjom i njihovim beskonačnim egoizmom, počinise pokolj ove grupe nemoćnih ali neukrotivih žena. Sestre, budući da se nisu htjele podvrgnuti neurednoj volji ratnika, pokušavaju pobjeći da bi obranile dostojanstvo svoga posvećenja (zavjeta). Uhvaćene, bivaju barbarski usmrćene i bačene u hladnu vodu rijeke Drine. Ista sudbina pripala je, nekoliko dana kasnije, staroj sestri bečanki, sestri M. Berhamni Leidenix. Dogodilo se to u prosincu 1941. godine.

Srce plače gorkim suzama nad tolikom ludošću. Mučenički scenarij je vječna borba između Boga, izvora zajedništva i života, i neprijatelja Božjeg, stare zmije, izvora neprijateljstva i smrti. U povijesti čovjekovoj često prevladava slijepa mržnja, koja traži priliku zatrti ljubav. Divlja borba, uništiti dobrotu i ljubaznost. Herojsko ponašanje pet sestara Kćeri Božje Ljubavi priziva sjećanje na mučeništvo sedam braće Makabejaca, koji nasuprot tiraninu, odgovoriše da su spremni umrijeti ali ne prekršiti zapovijedi Božje: „Blago onom koji umre od ruke ljudi, u čvrstoj nadi koju ima od Boga: da će ga Bog uskrisiti! A ti - za tebe nema uskrsnuća na život!" (usp. 2 Mak. 7,14).

Pred sudom Povijesti pet slabašnih i nezaštićenih žena postadoše jaki heroji i pobjednice, u zaštiti nepovredljivosti njihovog redovničkog identiteta i dostojanstva žene. Brutalnost ubojica je pobijedena hrabrošću i jakošću ovih pet redovnica, u čijem srcu su odzvanjale riječi apostola Pavla: „Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač?... U svemu tome nadmoćno pobjeđujemo po onome koji nas uzljubi." (Rim. 8,35.37.). Pet sestara bijahu svjesne da slijediti Krista donosi križ žrtvovanja i svakodnevnog svjedočenja: „Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom. [...] a tko izgubi život svoj poradi mene, taj će ga spasiti." (Lk. 9,23-24.).

Danas Crkva veliča ove svoje kćeri, istinske Kćeri Božje Ljubavi, koje su svojom mukom pokazale da su ljubav i praštanje puno jači od mržnje i okrutnosti. Kalvarija njihove patnje postala je Tabor njihove slavne preobrazbe.

Dragi vjernici, Crkva je uvijek progonjena. Povjesničari podsjećaju da je prošlo stoljeće, XX. stoljeće, bilo stoljeće mučenika (ANDREA RICCARDI, *Il secolo del*

martirio. I cristiani nel novecento, Mondadori, Milano 2000.). Progoni u raznim europskim zemljama i u svijetu proizveli su mnoštvo herojskih svjedoka vjere. Crkva pozna i veliča ove svoje neustrašive sinove i kćeri. Primjerice, u svibnju i lipnju, sv. Otac Benedikt XVI. je proglasio blaženom u Dax-u u Francuskoj mučenicu s. Margerite Rutan, Milosrdnu sestru, giljotiniranu u vrijeme francuske revolucije; u Njemačkoj, u Würzburgu, njemačkog svećenika Geoga Höfnera, koji je umro u logoru Dachau; u Dresdenu, drugog njemačkog svećenika, Aloiza Andritzkog, koji je također umro u logoru Dachau; u Lübecku, trojicu mladih kapelana crkve Srca Isusova, kojima je odrubljena glava s još jednim protestantskim pastorom radi toga što su bili kršćanski odgojitelji mladeži; u Satu Mareu, u Rumunjskoj, biskupa Janoša Schefflera, ubijenog u komunističkim progonima.

Nikada kao danas, Crkva Katolička je crkva mučenika, ovih Kristovih svjedoka, koji daruju svijetu izvanredni spektakl ljubavi i praštanja koja ljubi i moli za neprijatelja. Povijest Drinskih mučenica može izgledati kao primjer ljudi poniznih, koji ostaju i uvijek podliježu, pobijeđeni i poraženi. Ali u stvarnosti, to su pet redovnica koje su svojom čvrstom i blagom ustrajnošću pobjednice, zla i njegove zatorne snage. Upravo je ustrajnost ta koja čini pravu povijest čovječanstva. Mučeništvo uvodi u ljudsko iskustvo svjetlo i snagu ispravne savjesti, koja uviđa dobro i ispunjava ga. Ispravna savjest, blagotvorni kvasac ljudske osobnosti, izbjegava činiti zlo, potvrđuje i brani, također i po cijenu života, slobodu vjere i neotuđiva svoja ljudska prava.

Pet redovnica, danas proglašanih blaženicama pokazuju da se može oduprijeti zlu, također i golih ruku, ojačani samo vlastitom vjerom. Može se pobijediti zlo, kad se i dopusti da budemo pogođeni, ali ne popuštajući njegovoj prijetnji. Mučenici umiru, ali rascvjetavaju pravu ljudskost. Na pakao koji je načinio čovjek, s logorima, gulagom, mučilištima, ratovima, mučenik odgovara prizivom raja, mira među narodima i ljudskog bratskog zajedništva.

Možemo se pitati zašto toliko divljaštvo prema ovih pet žena. Zlo se obara sa žestokim nasiljem na biskupe, svećenike, redovnice i redovnike, jer oni još čuvaju ljudsku značajku u kontekstu koji često gubi svaku ljudsku značajku. Mučeništvo naših pet sestara Kćeri Božje Ljubavi ukazuju na tamnu stranu povijesti, ali pokazuje i svijetlo lice prave humanosti potkrijepljene Evandeljem. Njihova uspomena i njihova proslava žele pokazati kako se u njihovom primjeru ogleda autentična ljudska narav, stvorena na sliku Božje Ljubavi. Drinske Mučenice su nositeljice ovih jakih vrлина, kao smjelosti, čistoće, dobrote koji pokazuju jakost vjere i snažnu volju u podnošenju patnje i u nadi.

U tome se sastoji poruka koju ostavljaju Drinske Mučenice, Crkvi u BiH i cijeloj Crkvi. Jednoj lomnoj i bojažljivoj vjeri kakva je naša, mučenici odgovaraju radikalno sa činom izvanredne proročke jačine. Njihovo mučeništvo je poziv razbuditi se iz usnulosti svakodnevnog života i probuditi evanđeosku smjelost blaženstava.

Zasluga mučenika nije odmazda u odnosu na njihove progonitelje, nego očitovanje Božje snage, koja dopušta žrtvama snagu trpjeti, opraštati, ljubiti i moliti za svoje krvnike.

Povijest mučenika je povijest vjere, hrabrosti i ljubavi. Ali jedna realna povijest, doživljena na koži naših pet sestara, radi kojeg razloga danas one postaju primjeri evanđeoskog života. I danas je moguće, dapače nužno, živjeti i svjedočiti riječ Isusovu, u svijetu koji možda materijalno ne ubija, ali malo pomalo širi zarazu našeg uma i našeg srca otrovima površnosti, vjerskom indiferentnošću, verbalnim nasiljem.

„Svijet mučenika“ je poziv da se trgnemo iz letargije i reagiramo onim nepobjedivim duhovnim oružjem, koje je vjera i ljubav.

